

**державний комітет стандартизації,
метрології та сертифікації України**
(Держстандарт України)

**Примірний порядок
атестації робочих місць на яких проводиться
півірка засобів вимірювальної техніки
РМУ 006-2001**

Київ - 2002

ПРИМІРНИЙ ПОРЯДОК
атестації робочих місць на яких проводиться
півірка засобів вимірювальної техніки
(РМУ 006–2001)¹

Примірний порядок атестації робочих місць, на яких проводиться півірка засобів вимірювальної техніки (далі — Порядок), розроблений на виконання вимог Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та положень «Правил акредитації на право виконання метрологічних робіт» (ПМУ 18–2000) і встановлює організацію, порядок проведення і оформлення результатів атестації робочих місць, на яких проводиться півірка засобів вимірювальної техніки (далі — РМП).

Порядок поширюється на державні наукові метрологічні центри, територіальні органи Держстандарту України, підприємства, установи і організації, акредитовані на право проведення півірки засобів вимірювальної техніки (далі — організації). Він може бути застосований при атестації робочих місць, на яких здійснюється калібрування засобів вимірювальної техніки.

Цей Порядок застосовується на добровільних засадах.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Метою атестації РМП є встановлення відповідності РМП вимогам документів на півірку засобів вимірювальної техніки (далі — ЗВТ), санітарним нормам і правилам, вимогам безпеки праці та правилам пожежної безпеки. Під час перевірки аналізується фактичний технічний, організаційно-економічний і ергономічний рівень показників РМП та впровадження сучасних науково-технічних досягнень в практику півірочної діяльності.

Результати атестації РМП використовуються під час проведення акредитації організацій на право проведення півірки ЗВТ.

1.2 Атестація РМП — комплексна оцінка РМП щодо можливості проведення півірки ЗВТ згідно з вимогами документів на півірку.

1.3 Атестація РМП проводиться на підставі оцінки показників (критеріїв), які характеризують:

— організаційно-технічний рівень	— ($K_{отр.}$);
— ступінь завантаження	— ($K_{зав.}$);
— планування робочого місця за умовами безпеки праці	— ($K_{уп.}$);

1.4 Загальний показник РМП визначається як складова трьох факторів

$$K_{заг.} = K_{отр.} + \frac{(K_{зав.})}{5} + \frac{(K_{уп.})}{3} \quad (1)$$

1.5 Кожне РМП оцінюється за всіма показниками, рішення щодо його атестації (відмови в атестації) приймається виходячи із значення показника $K_{заг.}$.

1.5.1 РМП атестується при значенні $K_{заг.} \geq 1,0$. Це РМП відповідає вимогам, а його функціонування продовжується без внесення будь-яких змін і доробок.

1.5.2 РМП не атестується при значенні $K_{заг.} < 1,0$. Це РМП може бути повторно атестоване після приведення його у відповідність до вимог чинних нормативних документів та документів на півірку ЗВТ.

1.6 За результатами атестації в організації розробляються заходи щодо реорганізації і раціоналізації РМП, які включаються в план організаційно-технічних заходів, форма якого наведена у додатку 1.

1.7 Атестація РМП проводиться один раз на 5 років в терміни, які встановлюються наказом керівника організації. Атестації підлягають усі РМП організацій, на яких проводиться півірка засобів вимірювальної техніки.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ

2.1 Підставою для атестації РМП є наказ керівника організації, яким затверджується склад комісії з атестації РМП та склад робочих груп з атестації РМП у підрозділах, які проводять півірку засобів вимірювальної техніки, а також терміни підготовки матеріалів і проведення атестації.

¹ На заміну Порядку атестації робочих місць державних півірників територіальних органів Держстандарту України, затвердженого наказом Держстандарту України від 20 серпня 1999 року №124

2.2 До складу комісії з атестації РМП можуть залучатися: заступник директора організації, головний інженер, провідні фахівці повірочних підрозділів, представники планово-економічного та технічного відділів, головний метролог, спеціаліст з техніки безпеки та охорони праці, члени профспілкового комітету.

2.3 З метою підготовки матеріалів для розгляду на засіданнях атестаційної комісії в кожному повірочному підрозділі організації створюється робоча група з атестації РМП під головуванням керівника підрозділу або його заступника.

2.4 Робоча група повірочного підрозділу:

на підставі порівняння фактичних значень показників, які характеризують організаційно-технічний рівень РМП, з нормативними проводить оцінку рівня РМП і фіксує його в карті атестації, форма якої наведена в додатку 2;

проводить техніко-економічний аналіз і готує попереднє рішення про атестацію чи відмову в атестації РМП;

на підставі результатів перевірки готує попереднє рішення щодо можливості атестації РМП та його подальшого використання і відображає цю інформацію в акті перевірки, форма якого наведена в додатку 3;

надає атестаційній комісії організації для розгляду і затвердження матеріали перевірки РМП;

розроблює за результатами атестації план організаційно-технічних заходів щодо раціоналізації РМП.

2.5 Атестаційна комісія організації:

організовує в повірочних підрозділах вивчення і роз'яснення порядку атестації РМП;

розглядає матеріали перевірки, затверджує карту атестації РМП і приймає рішення щодо атестації чи відмови в атестації РМП і можливості їх подальшого використання;

встановлює терміни повторної атестації РМП;

в період між атестаціями РМП організує систематичне вивчення передового досвіду і розробку на його основі нормативів, а за необхідності пропозицій щодо модернізації РМП;

організовує і проводить вибіркові перевірки об'єктивності попереднього рішення щодо атестації РМП;

здійснює контроль виконання графіків атестації РМП в повірочних підрозділах.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА, ОБЛІК І ПАСПОРТИЗАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ

3.1 Характеристика РМП.

3.1.1 РМП — сукупність основного і допоміжного повірочного та загальнолабораторного обладнання (далі — обладнання), що розміщене на відведеній робочій площі, яке забезпечує реалізацію повірки ЗВТ згідно з вимогами документів на повірку, включаючи обробку результатів вимірювань і оформлення результатів повірки.

3.1.2 Робочі місця класифікуються за такими основними ознаками:

характер використання (постійне, тимчасове);

за числом виконавців (індивідуальне, групове);

за рівнем рухомості (стаціонарне, пересувне);

за місцем розташування (на території організації, на території контрольно-повірочного пункту розташованому на іншому підприємстві (далі — КПП)).

3.1.3 Постійні РМП характеризуються наявністю закріпленого за ним обладнання, засобів оснащення, виробничих площ, тимчасове РМП — створюється при необхідності виконання певного виробничого завдання.

3.1.4 Індивідуальне РМП передбачає можливість роботи тільки одного повірника. Групове РМП передбачає можливість одночасної роботи на ньому двох і більше повірників.

3.1.5 Стаціонарне РМП розміщується на виробничих площах повірочних підрозділів організації. Пересувне РМП призначене для проведення повірки ЗВТ, технічні засоби якого транспортуються за межі організації, залишаючись на його балансі.

3.1.6 При розташуванні РМП на території організації, ЗВТ та інші технічні засоби для проведення повірки повністю знаходяться на балансі організації, при розташуванні на території КПП, вони можуть частково або повністю знаходитися на балансі іншого підприємства.

3.2. Облік РМП.

3.2.1 Облік РМП здійснюється на початковому (підготовчому) етапі атестації з метою:

визначення загальної кількості РМП в повірочному підрозділі;

присвоєння номера кожному РМП.

3.2.2 Облік РМП проводиться один раз на рік одночасно в усіх підрозділах за станом на 1 січня року або інший звітний період в термін, який встановлюється наказом керівника організації. Одночасно з цим здійснюється нумерація РМП.

3.2.3 Кожне РМП підлягає індивідуальному обліку.

3.2.4 Обліку і нумерації підлягають усі існуючі РМП незалежно від того, закріплені за ними виконавці чи ні.

3.2.5 РМП, які створюються заново, атестуються за додатковим графіком.

3.2.6 Облік і нумерація РМП в кожному самостійному структурному підрозділі проводиться робочою групою з атестації РМП.

3.2.7 Номер РМП, із зазначенням шифру групи і цільового призначення, заноситься до його паспорта, а етикетка з номером РМП розміщується на обладнанні на видному місці.

3.3 Паспортизація РМП.

3.3.1 Паспортизація РМП проводиться згідно із документами на перевірку, а також експлуатаційною документацією заводів-виробників повірочного обладнання і нормативними документами, які регламентують вимоги щодо охорони праці та пожежної безпеки.

3.3.2 На кожне РМП складається паспорт за формою, наведеною в додатку 4.

4. АТЕСТАЦІЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ

4.1 Атестація РМП за організаційно-технічним рівнем ($K_{отр.}$).

4.1.1 Атестація РМП за організаційно-технічним рівнем здійснюється за трьома показниками:

- рівень технічного оснащення — (K_1);
- ступінь механізації з урахуванням важкості робіт (K_2);
- ступінь автоматизації (K_3).

Показнику K_1 надається значення:

— 1,0 при повній відповідності робочих еталонів, якими укомплектовано РМП, умов проведення перевірки вимогам документів на перевірку, наявності цих документів та експлуатаційної документації на усе обладнання РМП;

— 0,8 при повній відповідності робочих еталонів, якими укомплектовано РМП, умов проведення перевірки вимогам документів на перевірку, наявності цих документів але відсутності експлуатаційної документації на обладнання РМП;

— 0,6 при повній відповідності робочих еталонів, якими укомплектовано РМП, забезпеченні умовами проведення перевірки, але відсутності деяких з цих документів, що не дає можливості охопити всю номенклатуру ЗВТ, які можуть бути повірені на цьому РМП;

— 0,5 при укомплектуванні РМП документацією, забезпеченні умов проведення перевірки але відсутності окремих еталонів, що не дає можливості охопити всю номенклатуру ЗВТ, які можуть бути повірені на даному РМП.

При встановленні факту невідповідності робочих еталонів або умов, необхідних для проведення перевірки, вимогам документації на перевірку ЗВТ, РМП атестації не підлягає.

4.1.2 Ступінь механізації з урахуванням тяжкості робіт (K_2) оцінюється:

РМП повністю механізовано, що полегшує роботу повірника і підвищує його продуктивність, а також у випадку відсутності необхідності механізації — встановлюється показник 1,0;

більша частина (>50%) перевірки механізована з середньою тяжкістю роботи (вантаж, який піднімається жінкою, до 9 кг, чоловіком до 15 кг) — встановлюється показник 0,7;

менша частина (<50%) перевірки механізована — встановлюється показник 0,3;

необхідна механізація на робочому місці відсутня, що створює тяжкий труд (вантаж, який піднімається жінкою, більше 9 кг, чоловіком — більше 15 кг) — встановлюється показник 0.

4.1.3 Ступінь автоматизації (K_3) оцінюється:

РМП повністю автоматизоване (а також у разі відсутності необхідності автоматизації) — встановлюється показник 1,0;

процес перевірки автоматизований, але для введення даних на ЕОМ або прийняття рішення про результати перевірки потрібно участь повірника — встановлюється показник 0,9;

реєстрація результатів вимірювань здійснюється за допомогою самопишучих приладів (обробка порівнянням з трафаретом) — встановлюється показник 0,8;

введення даних і обробка результатів вимірювань автоматизоване і здійснюється за допомогою ЕОМ, але повірник управляє процесом повірки — встановлюється показник 0,7;

введення даних здійснюється в ручному режимі, а обробка результатів вимірювань здійснюється за допомогою ЕОМ — встановлюється показник 0,4;

Примітка. При проведенні атестації повинна оцінюватися необхідність повної автоматизації РМП або доцільний рівень її.

4.1.4 Загальний показник організаційно-технічного рівня РМП оцінюється за формулою:

$$K_{отр} = K_1 + \frac{K_2 + K_3}{2}. \quad (2)$$

4.2 Ступінь завантаження РМП ($K_{зав}$).

$$K_{зав} = \frac{\sum_{i=1}^m n_i t_i}{N \cdot r}, \quad (3)$$

де n_i — загальна кількість ЗВТ i -го типу, повірених за рік;

t_i — нормативний час на повірку i -го типу ЗВТ (годин);

r — планово-річний фонд робочого часу повірника (годин);

N — кількість повірників, одночасно працюючих на даному РМП;

m — кількість типів ЗВТ, що повірено на даному РМП.

Примітка. У випадку, якщо $K_{зав} > 1$, вирішується питання про створення додаткового РМП.

4.3 Планування і умови праці РМП ($K_{уп}$).

4.3.1 Планування РМП — це фактор, що визначає раціональне розміщення обладнання, предметів праці і самого виконавця (K_4).

4.3.2 Умови праці — сукупність факторів виробничого середовища, що впливають на здоров'я і працездатність людини в процесі роботи.

4.3.3 До сукупних факторів умов праці під час атестації відносяться три основних фактори, а саме: санітарно-гігієнічні умови праці, мікроклімат, шум, електричні завади, шкідливі хімічні речовини, освітлення (на підставі даних спеціаліста з охорони праці) — K_5

Примітка. У разі перевищення на РМП гранично допустимих концентрацій зазначених факторів це РМП атестації не підлягає до приведення його у відповідність цим вимогам.

естетичне, архітектурно-конструкторське і художнє оформлення інтер'єра (виконано за стандартами і вимогами, відповідно виробничих умов і виду робіт) — (K_6);

режим праці і відпочинку, відповідний конкретному виду і характеру роботи — (K_7).

Числове значення кожного із зазначених чинників планування і умов праці РМП при його повній відповідності оцінюється в 0,25 бали, при невідповідності — 0 балів.

4.3.4 Загальний коефіцієнт за умовами праці $K_{уп}$ визначається:

$$K_{уп} = K_4 + K_5 + K_6 + K_7 \quad (4)$$

4.4 Перелік нормативних документів, що регламентують вимоги до безпеки умов праці, наведено в додатку 5. Вимоги цих документів, а також вимоги експлуатаційної документації на повірочне обладнання є обов'язковими.

У разі виявлення факту невідповідності цим вимогам, РМП атестації не підлягає.

5. ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЇ

5.1 На підставі матеріалів атестації РМП затверджується карта атестації РМП і складається акт атестації за формою, наведеною в додатку 6.

5.2 На підставі позитивного рішення атестаційної комісії та затвердженого акту атестації видається свідоцтво про атестацію РМП за формою, наведеною в додатку 7.

Начальник управління метрології,
єдиного часу та еталонних частот

Б.Ш.Салганик

ДОДАТОК 1
до п.1.6 примірного порядку атестації
робочих місць, на яких здійснюється
періодична перевірка ЗВТ

Форма організаційно-технічних заходів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор _____
(назва організації)

(прізвище та ініціали) (підпис)
" ____ " _____ 200_р.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ
РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ,
НА ЯКИХ ПРОВІДИТЬСЯ ПЕРІОДИЧНА
ПЕРІВІРКА ЗАСОБІВ ВИМІРЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ

№ робочого місця	Зміст заходів	Термін впровадження	Відповідальні за впровадження	Відмітка про впровадження
1	2	3	4	5

Керівник робочої групи
Члени робочої групи

ДОДАТОК 2
до п.2.4 примірного порядку атестації
робочих місць, на яких здійснюється
перевірка ЗВТ

Форма карти атестації робочого місця

Карта атестації робочого місця № _____
для перевірки _____
за станом на _____

№ з/п	Назва показника та його умовне позначення	Значення показника (у балах)
1	2	3

1. Організаційно-технічний рівень
 - 1.1. Рівень технічного оснащення K_1
 - 1.2. Ступінь механізації з рахуванням тяжкості праці K_2
 - 1.3. Ступінь автоматизації K_3
 Оцінка за організаційно-технічним рівнем:

$$K_{\text{орт}} = K_1 + \frac{K_2 + K_3}{2}$$

2. Ступінь завантаження $K_{\text{зав}}$
3. Планування й умови праці:
 - 3.1. Планування РМП K_4
 - 3.2. Санітарно-гігієнічні умови праці K_5
 - 3.3. Естетичне і художнє оформлення інтер'єра K_6
 - 3.4. Режим праці і відпочинку K_7

$$K_{\text{уп}} = K_4 + K_5 + K_6 + K_7$$

4. Загальна оцінка РМП при перевірці

$$K_{\text{заг}} = K_{\text{орт}} + \frac{K_{\text{зав}}}{5} + \frac{K_{\text{уп}}}{3}$$

5. Висновок робочої групи
6. Пропозиції робочої групи

Керівник робочої групи

Члени робочої групи

ДОДАТОК 3
до п.2.4 примірного порядку атестації
робочих місць, на яких здійснюється
повідка ЗВТ

Форма акта перевірки РМП

(назва організації)

АКТ

від “__” _____ 200__р.

Перевірки робочого місця _____
для повірки _____

1. Склад робочої групи _____

2. Дата проведення атестації _____

3. Висновок робочої групи _____

Керівник робочої групи

Члени робочої групи

ДОДАТОК 4
до п.3.3.2 примірного порядку атестації
робочих місць, на яких здійснюється
півірка ЗВТ

Форма паспорта робочого місця

(назва центрального органу виконавчої влади, якому підпорядкована організація)

(назва організації)

ПАСПОРТ

робочого місця № для півірки

(назва ЗВТ (групи ЗВТ))

(займає площу, м.кв.)

(місце знаходження)

(прізвище та ініціали відповідального, посада)

1. Номенклатура засобів вимірювальної техніки (ЗВТ), які півіряються.

№ з/п	Назва ЗВТ (групи ЗВТ)	Тип	Метрологічні характеристики	Норми виробітку од./день
1	2	3	4	5

2.Склад робочого місця

2.1 Робочі еталони

№ з/п	Назва робочого еталону	Тип	Метрологічні характеристики (клас точності, розряд, похибка)	Номер		Міжпівірочний інтервал
				Заводський	Інвентарний	
1	2	3	4	5	6	7

2.2 Робочі засоби вимірювальної техніки та допоміжне обладнання

№ з/п	Назва ЗВТ та допоміжного обладнання	Тип	Номер		Міжпівірочний інтервал (для робочих ЗВТ)
			заводський	інвентарний	
1	2	3	4	5	6

2.3. Меблі, інструмент, устаткування та матеріали

№ з/п	Назва, тип	Кількість	Номер		Примітка
			заводський	інвентарний	
1	2	3	4	5	6

3. Перелік нормативної та експлуатаційної документації

№ з/п	Позначення документа	Назва документа	Термін дії	Примітка
1	2	3	4	5

4. Висновок: умови повірки **відповідають (не відповідають)** вимогам документів на методи та засоби повірки, державним санітарним нормам, вимогам безпеки праці та пожежної безпеки (непотрібне закреслити)

5. Довідкові дані:

Робоче середовище — повітря;

Температура навколишнього середовища

Відносна вологість повітря

Атмосферний тиск повітря

Зміна температури повітря у приміщенні

Освітленість

норма

°С;

%;

кПа (_____ мм.рт.ст.);

°С протягом 1 год.;

лк;

факт

°С;

%;

кПа;

°С;

лк;

6. Додаткові дані

Напруга мережі живлення

Частота мережі живлення

Потужність, що споживається

Вміст гармонік в мережі живлення,

норма

В

Гц

ВА

%

факт

В

Гц

ВА

%

Дата складання "___" _____ 200__ р.

Начальник підрозділу

Відповідальний за робоче місце

**ПЕРЕЛІК
нормативних документів, які регламентують вимоги
до охорони праці, техніки безпеки та пожежної безпеки**

1. Температура повітря на робочому місці повинна відповідати СН 245-11, ГОСТ 12.1.005.
2. Відносна вологість повітря на робочому місці повинна відповідати ГОСТ 12.1.005 і НД Держстандарту.
3. Швидкість руху повітря повинна бути в межах згідно з ГОСТ 12.1.005.
4. Концентрація токсичних речовин не повинна перевищувати гранично-допустимі рівні (ГДР) згідно з ГОСТ 12.1.005.
5. Вміст промислового пилу в повітрі не повинен перевищувати ГДР згідно з ГОСТ 12.1.005.
6. Рівень вібрації на робочому місці не повинен перевищувати ГДР згідно з ГОСТ 12.1.005.
7. Рівень промислового шуму не повинен перевищувати ГДР згідно з ГОСТ 12.1.003.
8. Рівень ультразвуку (низькочастотний, що поширюється в повітрі) повинний бути в межах згідно з ГОСТ 12.1.001.
9. Інфрачервоне (теплове) і ультрафіолетове випромінювання повинно бути в межах згідно з СН 4557–88.
10. Рівень електромагнітних випромінювань і хвиль високої частоти повинний бути в межах згідно з ГОСТ 12.1.006.
11. Рівень іонізуючих випромінювань повинний відповідати ГОСТ 12.1.006 і НД Держстандарту.
12. Освітленість на робочому місці повинна відповідати СН 4557–88 і НД Держстандарту.
13. Пожежна безпека на робочому місці повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.1.004 і НД Держстандарту.
14. Електробезпека повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.1.019 і НД Держстандарту.

Додаток 6
до п.2.4 примірного порядку атестації
робочих місць, на яких здійснюється
періодична перевірка ЗВТ

Форма акта атестації РМП

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор _____
(назва організації)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)
"___" _____ 200__ р.

АКТ

№ _____ від "___" _____ 200__ р.

атестації робочих місць, на яких проводиться перевірка ЗВТ, у підрозділі (ах)

_____ (назва підрозділу)
Комісія з атестації робочих місць, на яких проводиться перевірка ЗВТ, у складі:
Голова комісії _____ (прізвище, ініціали, посада)
Члени комісії _____ (прізвище, ініціали, посада)
_____ (прізвище, ініціали, посада)
_____ (прізвище, ініціали, посада)

відповідно до наказу № _____ від "___" _____ 200__ р. склала цей акт про те, що в період з "___" _____ 200__ р. по "___" _____ 200__ р. комісія розглянула матеріали атестації робочих місць у _____ (назва підрозділу)

№ робочого місця	Оцінка оснащеності робочими еталонами	Оцінка умов проведення перевірки	Наявність документації на методи та засоби перевірки	Висновок комісії
1	2	3	4	5

Голова комісії _____ (прізвище, ініціали, посада)

Члени комісії _____ (прізвище, ініціали, посада)
_____ (прізвище, ініціали, посада)
_____ (прізвище, ініціали, посада)

ДОДАТОК 7
до п.5.2 примірного порядку атестації
робочих місць, на яких здійснюється
піврка ЗВТ

Форма свідоцтва про атестацію робочого місця

(назва центрального органу виконавчої влади, якому підпорядкована організація)

(назва організації)

СВІДОЦТВО
про атестацію робочого місця № _____

для піврки _____
(назва ЗВТ чи групи ЗВТ)

На підставі рішення атестаційної комісії (акт № ____ від " ____ " _____ 200_ р.)

РОБОЧЕ МІСЦЕ № _____ АТЕСТОВАНО

Дозволяється проведення піврки засобів вимірювальної техніки згідно з паспортом

Голова
атестаційної комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
М.П.